

ONUNCU YILINDA TÜRK GERİATRİ DERGİSİ

1998-2007

Dilek ASLAN, Orhan YILMAZ, Mahir ÖZMEN,
Berna ARDA, Canan AKKOÇ, Yeşim GÖKÇE KUTSAL

Sağlık bilimlerinde süreli yayınlar bilimsel iletişim ortamlarının yaratılmasında en temel rolü oynamakta ve bu iletişim organlarının nitelikleri ilgili bilim alanının gelişimi açısından önem taşımaktadır. Dergi ya da süreli yayının niteliği açısından çok sayıda ölçüt öne sürülebilir. Bu ölçütler arasında dergi yönetimi tarafından periyodik olarak yapılması gereken niteliği artırma çalışmalarında ilk plana alınması uygun olan ulaşılabilirlik, okunurluk ve bilimsel güvenilirlik parametreleridir. Dergilerin öz değerlendirmelerini, otokritiklerini yapmaları yayın organının geleceği açısından önemli ölçüde yol gösterici olur.

Ülkemizde 1998 yılından beri yayınlanan yaşlı sağlığı alanındaki ilk ve tek süreli yayın organı "Türk Geriatri Dergisi", yayın hayatı boyunca Türkiye'de yaşlı sağlığının korunması ve geliştirilmesi, yaşlılık döneminde görülen hastalıkların tedavisi, yaşlı sağlığının sosyal ve ekonomik boyutları ile ilgili kanıta dayalı çalışmaların yayınlandığı bilimsel bir veri tabanı niteliğinde olmuştur.

Bu araştırmanın amacı Türk Geriatri Dergisi'ndeki makalelerin konu ağırlıklarının, kategorilerinin ve atıfların, ayrıca web üzerinden en çok okunan yazıların belirlenmesidir.

YÖNTEM ve GEREÇ

Türk Geriatri Dergisi her üç ayda bir yayınlanmak üzere yılda dört sayı olarak çıkmakta, ayrıca derginin özel sayıları da bulunmaktadır. 1998 yılından bu yana dergisinde yayınlanmış olan makalelerin konu ağırlıkları, kategorileri ve atıfları ile web üzerinden en çok okunan yazılar değerlendirilmiş ve bu incelemede Microsoft Excel programı kullanılmıştır.

Değerlendirmede derginin yayımlanan tüm sayıları incelenmiş; makalelerin yıllara göre sayfa sayısı, yıllara göre yazı tipi, yıllara ve yazı tipine göre yazar sayısı, yıllara göre ve yazı tiplerinde kaynak sayısı ve kaynak kullanım özellikleri, yazıların çok disiplinlilik ve çok merkezlilik özellikleri ele alınmıştır (1).

Dr. Dilek ASLAN , Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Dr. Orhan YILMAZ, SB Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Dr. Mahir ÖZMEN, SB Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Dr. Berna ARDA, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Canan AKKOÇ, Pleksus Bilişim Teknolojileri
Dr. Yeşim GÖKÇE KUTSAL, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

BULGULAR

On yıllık süreçte 32 sayı ve toplam 1888 sayfa bilimsel yazı sayfası yayınlanmıştır (Tablo-1).

Yıl	Sayfa	Dergi
1998	105	2
1999	188	4
2000	169	4
2001	174	4
2002	161	4
2003	152	4
2004	246	4
2005	214	4
2006	257	4
2007	222	4
10 Yılda	1888 sayfa	38

Tablo-1 :Yıllara göre sayfa sayıları ve dergi sayıları

On yıllık süreçteki makalelerin % 62.8'i araştırma yazısı, % 27.1'i derleme yazısıdır. Diğer yazı tipleri olgu sunumu ve editöre mektup şeklindedir (Tablo-2 ve 3).

Yıl	Araştırma	Derleme	Olgu Sunumu	Editöre Mektup	Toplam
1998	9	7	-	2	18
1999	13	14	-	3	30
2000	18	6	-	2	26
2001	18	7	1	1	27
2002	22	6	2	5	35
2003	16	11	2	2	31
2004	6	12	2	-	50
2005	27	7	1	-	35
2006	28	10	3	2	43
2007	19	9	4	1	33
10 Yılda	206	89	15	18	328

Tablo-2 : Dergide yıllara göre yayınlanan yazı tipleri

Yazı Tipi	Sayı	%
Araştırma	206	62.8
Derleme	89	27.1
Olgu Sunumu	15	4.6
Editöre mektup	18	5.5
Toplam	328	100.0

Tablo-3 : Dergide yayınlanan yazıların tiplerine göre dağılımı

Derginin ilk on yıllık yayın sürecinde 1111 yazar 328 yazıya imza atmıştır. Yazı başına ortalama yazar sayısı 3.39 dur. Araştırma yazılarında bu sayının 4.19, derlemelerde 1.98, olgu sunumlarında ise 3.47 olduğu saptanmıştır (Tablo-4 ve 5).

Yıl	Araştırma	Derleme	Olgu	Editöre Mektup	Toplam
1998	40	9	-	2	51
1999	48	30	-	3	81
2000	85	13	-	2	100
2001	91	12	5	1	109
2002	111	13	8	5	137
2003	72	24	8	2	106
2004	150	21	6	-	177
2005	95	16	2	-	113
2006	101	23	11	4	139
2007	70	15	12	1	98
10 Yılda	863	176	52	20	1111

Tablo-4: Dergide yıllara ve yazı tipine göre yazar sayısı

Yazı Tipi	Yazar sayısı	Yazar sayısı ortalaması
Araştırma	863	4.19
Derleme	176	1.98
Olgu Sunumu	52	3.47
Editöre mektup	20	1.11
Toplam	1111	3.39

Tablo-5 : Dergide yıllara göre yazar sayısı ortalamaları

Dergide on yıl içinde yayınlanan 328 makalede toplam 6988 kaynak gösterimi yapılmıştır. Yazı başına ortalama 21.3 kaynak gösterilirken; bu oran araştırma yazılarında 18, derleme yazılarında 32, olgu sunumlarında 15 olarak bulunmuştur (Tablo-6 ve 7).

Yıl	Araştırma	Derleme	Olgu	Editöre Mektup	Toplam
1998	140	246	-	-	386
1999	213	392	-	2	607
2000	332	247	-	-	579
2001	317	225	25	8	575
2002	413	207	25	16	661
2003	284	298	32	3	617
2004	647	322	38	-	1007
2005	489	212	13	-	714
2006	595	383	48	2	1028
2007	433	335	46	-	814
10 Yılda	3863	2867	227	31	6988

Tablo-6: Yıllara göre yazı tiplerinde kullanılan kaynak sayısı

Yazı Tipi	Yazar sayısı	Kaynak sayısı (ortalama)
Araştırma	3863	18.75
Derleme	2867	32.21
Olgu Sunumu	227	15.13
Editöre mektup	31	1.72
Toplam	6988	21.30

Tablo-7: Dergide yazı tiplerine göre kullanılan ortalama kaynak sayıları

Ülkemizdeki bilimsel düzeyin yükselmesinde önemli rol oynayan etmenlerden birisi ulusal yayınların kaynak gösterimidir. Türk Geriatri Dergisinin on yılında 6988 kaynağın % 17.78' i ülkemiz yazarlarına ait iken, bunların sadece % 7' si ülkemiz dergilerinde yayınlanmış makalelerdir. Ulusal alanda yayınlanan kitapların kaynak gösterim oranı ise; % 9.4 olarak gözlenmiştir. Türk Geriatri Dergisinde yayınlanan makalelerin kaynak gösterilme oranı toplamda % 3.22 olarak bulunmuşsa da, tüm Türk dergilerinin kaynak gösterimi olarak

değerlendirilince bu oran %7 ye yükselmektedir (Tablo-8).

Özellik	Kaynak sayısı	Ortalama yüzdesi
Kaynaklarda Türk yazar adı	1242	17.78
Kaynaklarda Türk Dergi adı	489	7.0
Kaynaklarda Türk kitap adı	657	9.4
Kaynaklarda Türk Geriatri Dergisinin kaynak gösterimi	225	3.22

Tablo-8: Dergide kaynak kullanımı özellikleri

Türk Geriatri Dergisi'nde on yılda yayınlanan 328 makalenin 89 tanesi farklı disiplinlerin (klinik veya tıp dalı) ortak yürüttükleri çalışmalardır. Bu oran tek yazarlı makaleler (50 yazı) çıkarıldığında daha yükselmektedir (%32).Makalelerin 62 tanesi de farklı yerleşim yerlerinde bulunan çok merkezli çalışmalardır. Tek yazarlı makaleler dışlanarak (% 22.3) hesaplandığında bu durum daha önemli bir orana ulaşmaktadır.

Dergide on yıl içinde yayınlanan 328 makalenin 178 tanesi derginin yayın merkezi olan Ankara dışından gönderilmiş yazılardır. Tablo 9 da yazıların ilk yazara göre gönderilme merkezleri bulunmaktadır (İstanbul 38 yazı ile % 11.6, İzmir 35 yazı ile % 10.7).

Yazının gönderildiği il	Sayı
Ankara	150
İstanbul	38
İzmir	35
İsparta	15
Manisa	8
Antalya, Aydın	7
Konya	6
Adana, Edirne, Erzurum	5
Kırıkkale, Kocaeli, Mersin, Samsun	4
Bursa, Bolu, Malatya	3
Denizli, Elazığ, Eskişehir, Kahramanmaraş, Kayseri, Sivas	2
Afyon, Burdur, Diyarbakır, Kars, Muğla, Tokat, Trabzon, Zonguldak	1
Avusturya	1
İsrail	1

Tablo-9: Yazıların gönderildiği merkezler

2004, 2005 ve 2006 yıllarının genelindeki "Ulusal Etki Faktörü" değerlendirmelerinde ilk yirmibeş dergi arasında "birinci" sırada yer alan Türk Geriatri Dergisi'nin her sayısında dergi editörü tarafından yazılmış bir "editörden" yazısı yayınlanmıştır.

10 yıllık süreçte üç kez düzeltme (erratum) yayınlanması gereği olmuştur.

Dergide son on yılda en çok okunan makale 1266 kez okunan "Yaşlılıkta Tanımlar ve Yaşlılık Üstüne Söylenenler" başlıklı makale olmuştur. Bu yazıyı 1036 kez okunan "Gerçek Yaş" makalesi izlemiştir.

Son on yıl içinde en fazla kullanılmış olan ilk beş anahtar sözcük "yaşlılık (88)", "yaşlı (69)", "geriatri (45)", "yaşlanma (32)" ve "yaşam kalitesi (18)" olmuştur.

Türk Geriatri Dergisi'nin bu çalışma kapsamında değerlendirmeye alınan ve sayısal verilere kaynak oluşturan sayıları dışında; Geriatri 2004 Kongresi, Geriatri 2006 Kongresi, Geriatri 2008 Kongresi, Yaşlılarda Akılcı İlaç Kullanımı (2007) Sempozyumu ve Yaşlanan Erkek (2008) Sempozyumu özel sayıları da yayınlanmıştır.

Derginin "makale gönderme" ve "danışman değerlendirme" işlemleri on line sisteme geçtikten sonra son iki yıl içinde, gönderilen 168 makale ile ilgili olarak yapılan değerlendirmede; halen 67 sinin (%40) danışman değerlendirme aşamasında olduğu, 73 ünün (%43) yayına kabul ve % 28 inin de ret edildiği (%17) belirlenmiştir. Yayına kabul edilen 73 makalenin 47 si (%64) yayınlanmış, 26 sı (%36) yayına hazırlık durumdadır. Yayınlanmış olan 47 makalenin 12 sinin revizyon gerektirmeden (%26) kabul edilmelerine karşın, 35 makale (%74) revizyon sonrası yayınlanmıştır.

Dergi halen, "Scopus", "Embase" ve "Index Copernicus Master List" kapsamında olup, ayrıca ISI tarafından incelenme aşamasındadır.

SONUÇLAR

Alanının Türkiye'deki ilk ve tek dergisi olan Türk Geriatri Dergisi on yıllık süreç içinde özel sayılar ve özel ekler dışında 2000 e yakın bilimsel sayfa basarak bu alanda önemli bir bilgi birikimine yol açmıştır.

Dergi, özellikli ve ayrıcalıklı bir risk grubu olan "yaşlılar"ın sağlık sorunları konusunda bilimsel çalışmaları yayınlayarak genç meslektaşlarımıza ve akademisyenlere hizmet vermekte, ülkemizde önemli bir gereksinimi karşılamaktadır, İlk yılından başlayarak dizinlendiği Türk Tıp Dizini kuralları gereği araştırma yazıları yüzdesi her sayıda yüzde ellinin üzerinde tutulmuştur.

Derleme yazılarda daha fazla kaynak gösterimi bulunurken, olgu sunumlarında göreceli olarak daha az sayıda kaynak gösterimi yapılmıştır.

Ulusal yayıncılığımız açısından ilginç bir bulgu Ulusal kaynaklarımızın başka alanlardaki yayınlara göre Türk Geriatri Dergisinde daha fazla yer alıyor olmasıdır. Toplamda ulusal kökenli kitapların kaynak gösterimi daha fazla olarak yer almışsa da yıllar içinde dergimizin Geriatri alanındaki tanınmışlık ve okunurluk ile orantılı olarak kaynak gösterimi artmıştır.

Dergi yazılarında Türk Geriatri Dergisi' nin kaynak gösterimi toplamda az gibi görünse de bu konuda yapılmış bir ulusal atif dizini çalışmasında hem kendine atıflarda hem de başka dergilerden atıf alma konusunda ülkemizde etki faktörü sıralamasında ilk sıralarda yer almaktadır (2).

Ayrıca Geriatri alanının olması gereken özelliği ve çağdaş yayıncılıkta önemli bir ölçüt olan çok merkezli ve çok alanlı "multidisipliner" çalışmalar Türk Geriatri Dergisi'nde gurur verici bir düzeydedir. Bu özellik dergi yayın kurulunun ve danışmanlarının başarısı kadar yazarlarının da başarısını göstermektedir.

Son üç yıldır tamamen sanal ortamda yazı kabulü işlemlerine başlayan dergi yukarıdaki değerlendirmelerin ışığında yoluna devam etmektedir. Başarılarının karşılığı olarak daha fazla okunan, daha fazla kaynak gösterilen ve çeşitli uluslar arası dizinlerce dizinlenen dergi, danışman ve yazarlarının ilgisi ölçüsünde yayın yaşamına daha nitelikli olarak devam etme çabasında olacaktır.

Türk Geriatri Dergisi ile ilgili niteliğin daha iyi bir düzeye getirilebilmesi açısından yapılmış olan bu değerlendirme önem taşımaktadır. Ulusal ve uluslararası indekslerde yer alan derginin değerlendirme kriterlerinin sürekli olarak incelenmesi ve yayın kurulu ve yazarlarca gereksinim duyulan konuların güncellenmesi gelecek çalışmalar açısından değerlidir.

KAYNAKLAR

- 1- Türk Geriatri Dergisi (www.geriatri.org) (www.geriatri.dergisi.org)
- 2- Özyurt S; Ulusal atif dizini ve dergilerimizin etki faktörleri. In: Yılmaz O(Ed):Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2007, TÜBİTAK-ULAKBİM Yayını, Openajans Ankara, 2007;s: 55-72